

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Montessori školy na malém městě

Autorka: ing. Lucie Kelbllová

Diplomová práce se zabývá úlohou škol uplatňujících pedagogiku Marie Montessori na malém městě. Cílem diplomové práce bylo zjistit, jak ke vzniku Montessori školy na malém městě dochází, jaká jsou očekávání zakladatelek, vyučujících a rodičů a jak jsou tato očekávání naplňována. Autorka se záměrně zaměřila na malá města, neboť očekávala, že v nich zpravidla není tak bohatá vzdělávací nabídka jako v městech velkých, a alternativní školy tam tudíž mohou plnit odlišnou funkci. Problematika vzniku a fungování škol uplatňujících pedagogiku Marie Montessori byla zkoumána prostřednictvím případových studií dvou základních škol v malých městech ve dvou různých regionech ČR.

Teoretická část je pojednána velmi komplexně. Důkladný popis alternativního vzdělávání dostupného v České republice zasazuje do kontextu vzdělávacího systému a jeho historického a legislativního vývoje s odkazy na konkrétní strategické dokumenty. Autorka se zabývá rovněž problematikou volby školy a faktory, které ji ovlivňují. Teoretická část ukazuje, že autorka má problematiku dobře zvládnutou a je schopna zasazovat zkoumané jevy do širokých souvislostí.

V empirické části autorka volí kvalitativní přístup a realizuje dvě případové studie škol, které aplikují pedagogiku Montessori a působí na malých městech. Je zřejmé, že výběr škol velmi dobře odpovídá stanoveným výzkumným otázkám. V obou případech se jednalo o soukromé školy, což nebylo záměrem, ale vedlejším efektem výběru. K dokumentaci jednotlivých případů byly využity dokumenty charakterizující jednotlivé školy (typicky ŠVP), dále polostrukturované rozhovory se zakladatelkami, s vyučujícími a s matkami, jejichž děti školy navštěvují. Autorka chtěla původně provést i pozorování ve školách, to ovšem kvůli pandemii nebylo možné. Všechny rozhovory se také uskutečnily prostřednictvím elektronické platformy. Cíle výzkumu a výzkumné otázky jsou řádně specifikovány. K zodpovězení otázek je volen vhodný přístup i vhodné metody sběru dat. Všechny postupy jsou řádně popsány.

Ve výsledkové části jsou podrobně charakterizovány obě školy. Následně jsou popsána očekávání a hodnocení jejich naplnění pro všechny skupiny respondentů, tedy pro zakladatelky, pedagožky a rodiče podle témat, která vzešla z analýzy. Jednotlivá témata jsou bohatě dokumentována citacemi z rozhovorů. Autorka původně zamýšlela analyzovat jednotlivé případy samostatně a potom provést jejich srovnání. Vzhledem k podobnosti výpovědí z jednotlivých škol se však rozhodla provést analýzu pro oba případy dohromady. V závěru jsou porovnávány odpovědi jednotlivých skupin respondentů.

Výsledková část využívá hojně citátů respondentů. I když jsou citáty velmi zajímavé a velmi dobře vypovídají o zkoumané problematice, přesto se domnívám, že by práci prospělo jejich objem snížit a nahradit je analytickými komentáři autorky. Přes tuto drobnou výhradu však považuji výsledkovou část za velmi kvalitní a informačně bohatou.

V diskusi autorka shrnuje získané poznatky a věnuje se otázce, zda by veřejné školy mohly naplnit očekávání rodičů a pedagogů, kteří volí soukromé školy uplatňující pedagogiku Marie Montessori, případně za jakých podmínek. Součástí závěrečné kapitoly je rovněž odstavec věnovaný limitům představeného výzkumu.

Diplomantka pracovala velmi samostatně. Během svého výzkumu shromáždila velké množství dat z rozmanitých zdrojů. Jejich analýza přinesla nové a zajímavé poznatky. Při práci dodržovala autorka etické zásady. Práce je napsána jasně a srozumitelně, je velmi přehledně strukturovaná a má dobrou jazykovou úroveň. Předložená práce splňuje nároky kladené na diplomové práce. Práci považuji za kvalitní a doporučuji ji k obhajobě.

Otázky do diskuse:

1. Které z poznatků získaných v rámci diplomové práce Vám připadají nejdůležitější, respektive které pro Vás byly nejpřekvapivější?
2. Jaká doporučení plynou z Vaší analýzy pro základní školy, které chtějí zabránit odlivu svých žáků do soukromých alternativních škol?

doc. RNDr. Jana Straková, Ph.D, 18.4. 2021